

কবি য়ুমলেশ্বম ইবোমচাগী শৈৱেশিংগী শক্তম

Naorem Bidyasagar Singha

Assistant Professor, Department of Manipuri

Gurucharan College, Ambikapatty,

Silchar-04, Cachar, Assam, India

Email : bidyasagarnao@gmail.com

এবষ্ট্ৰেক্ট : কবি য়ুমলেশ্বম ইবোমচা থোইদোৱা মশক নাইৰবা মোদৰ্ন মনিপুৰী কবি। অদুতসু নতুনা ৱাৰীমচা ইবা অমসুং হন্দোকলোয় অমসুনি। তশেংনা হায়ৰবদা মায়থোং য়াস্বা আইবনি। অনীশুবা লাঞ্জাও মতুংগী শাফু কমা চেস্থরকপা আধুনিক মনিপুৰী শৈৱেশিংগী ঈহোদা শীংনবগী খোঞ্জেল অমসুং পূৰ্ণিং ইহলগা লোয়ননা চঙশিল্লকথিবা কবি। য়ুমলেশ্বম ইবোমচাগী শৈৱেশিংগী আনোবা সুর-ছন্দ, ৱাখল-মিৎয়েং, মফোঙদোক অসিনচিংবা থেংনৈ। হৌজিকী পুন্সিগী মনুং ইহো-হোরবা হাল্লাবা মশক, মীচং লৈত্রবা তোল্প-তাৱবশিংগী তুহৎ-নৈহৎপিৱবা ফিবম, তঙদু-লৈতাৱবা মনিপুৰগী ঈথেং চাইৰিবা শক্তম, চীনগা-খুংকা মান্দৱবা ৱাজনীতিৱালাশিংগী শাজৎ, দি-হ্যেমনাইজ ওইৰবা মীওইবগী মশাজৎ, ৱাহন্থোক লৈত্রবা গণতন্ত্র অসিনচিংবা হীৰমশিংগী কবি অসিনা মপুঙ ওইবা মিৎয়েং থল্লি। কবি অসিগী শৈৱেশিংগী শীজিন্নৰিবা লোনদি অয়ুক-নুমিদাংদা ঙাঙন-শকুৱিবা লোন্দা-পুদা অসিনি। কা-হেন্না লৈশি-লৈথোনবগী মওংদু নত্তে। অতোপ্পা লোনগী ৱাহে-ৱাতা মতাং চানা-চানা থেংলি। অদুগা মফোঙদোক্তা সিম্বোল অমসুং ফেণ্টাসিগী সুৱিয়েলিষ্টিক ওইবা ইমেজৰী ফজনা শাগৎপগী হৈ-শিংবা কবি অসিগী শৈৱেশিংগী থেংনৈ। কবি য়ুমলেশ্বম ইবোমচাগী শৈৱেশিংগী হীৰম, লোন অমসুং মফোঙদোক্তী তোপ-তোপ্পা মশক উৎপনা ৱাৰেং অসিগী পান্দমনি।

কি ৱাৰ্দস : মোদৰ্নিজম, সুৱিয়েলিষ্টিক, ফেণ্টাসি, শব্দলঙ্কাৰ।

ৱাহৌদোক :

কবি য়ুমলেশ্বম ইবোমচা, খুং ১৯৪৯ দা কৈশামপাৎ লৈমজম লৈকাই, ইম্ফালদা পোকই। অনীশুবা লাঞ্জাও মতুংগী আধুনিক মনিপুৰী শৈৱেশিংগী ঈহোদা য়াওবা মশক নাইবা কবি। হৌজিক ফাওবদা কবি অসিনা শৈৱেং লাইৰিক অনী ফোঙলে। মদুদি : "শন্দেষী থোৱক্লো নহ্ম পোঞ্জন শাবীগে" (১৯৭৩) অমসুং "ৱাজকুমাৰী অমসুং উচেক মচাশিং" (১৯৯২) অসিনি। অদুগা "শীংনবা" (অহানবা অমসুং অনীশুবা মশীং, ১৯৭৪) হায়বা শৈৱেশিংগী খোমজিনবা লাইৰিক অমসু মহাক্সা থাংজম ইবোপিশক অমসুং ৱঞ্জিৎ দল্লিউগা পূন্না মথোয় অহ্মা এডিট তৌদুনা ফোঙলে। য়ুমলেশ্বম ইবোমচা কবি অমা ওইবনা নতুনা ৱাৰীমচাসু ই। অনুবাদক অমসুনি।

নৈনবা :

অনীশুবা লাঞ্জাও মতুংগী আধুনিক মনিপুৰী শৈৱেশিংগী ইতিহাসতা আনোবা সুর, আনোবা মহাউ পীৰিবা কবি ইবোমচানি। কবি অসিগী শৈৱেশিংগী মপুঙ ওইনা য়েক্লিবিদি হৌজিকী পুন্সিদা হিংবগী খুদম উদ্ৰবা অশিবগী

मशक, उपाय लैत्रवा खुण्णाशिंगी अरावा फिवम, राजनीतिरालाशिंगी का-हेनवा शक्तिना मीचम प्रजाशिंबु तकथायविवा, तण्डु-लैताद्रवा मणिपुरगी ङ्खे चहिरिवा शक्तम असिनचिंबनि।

‘अमश्वगी लमदमदा’ हायवा शैरेण्दा ङसिगी समाजसिदा अहिंवा थराय लैरज्जुवा, अशिवना अहिंवाशिंबु हाण्तेकपिवगी मतौबु शैथारि। अशिवशिंवा अहिंवाशिं मथवाक्ता थाण्ना थुम्ना थिनजिल्लि। ङ्खे हाथरवा अहिंवा अहिंवा थराय तेण्था-नाण्इना कौजुरि :

ङ् हाथरवा अहिंवा
तोयना कौइ—
“अहिंवा थराइ
अहिंवा थराइ” १

मतमसिगी फण्द्रवा चण्ण-लीचण्शिंवा मीण्इवबु अशिवा ङलहनवता नण्णना अहिंवा फाण्वा हाण्तेकपिवगी तमथिवा शाजण्णु शैरेण्सिदा येक्लि। कविगी ‘फश्वाल’ हायवा शैरेण्सिददि ङसिगी ताइवण्पान असि अशि लमदम ङइरे, अशि लमदम असिदा अशिवगी निण्थोना पाल्ले हायना तेण्थारि। शैरेण् असिदसु हिंन-हिंन शिवशिंगी अहिंवा थरायना हिंनिंवाशिं ङ्खो लाण्बदु ङण्लि।

‘पतालगी लैवाक्ता’ हायवा शैरेण् असिदसु ममिण् नाम्ता पानवा हिंचावशिंवा निण्थो ङइवा अमदि मराल लैज्जुवा थरायशिंवा मचीन तुल्लवा नुण्गी पिलारना लराइदा थिनवा, योण्की दुरमुशना यैविवनचिंवा मीण्ण-मीनैशिं येक्लि। कविना मीचमशिंगी, तोल्लवा थरायशिंगी मराल करिनो हायना पेण्दवगी सुरदा हण्जै। शैरेण् असिगी लोइशिंल्लकपदा अर्थ यण्णद्रवा, अरावतना मशक्क ङइरवा, हिंन हिंन शिववा पुंनि महिं असिदगी नाण्ण्णवा होण्णसि, मदुदता मण्णलगी लमदमदा तिनगनि हायना थोना अमदि आशागी मै च्खण्णलि :

कना कनानो
ऎण्णोय अमुक्कदि लेण्णशिवा
ऎण्णोय अमुक्कण्ण हौगण्णवा होण्णसि
कुण्णुरिवसिदगी अमुक्कण्णदि हौगण्णसि
ऎण्णोयनबु अमुक्कण्ण लेण्णलवा
अदुदि
शोयदना नीण्णायगनि
कोकथक्कगी कोण्णुण्ण असि
अदुदगीदि
ऎण्णोय हौगण्णलगनि
अदुदगीदि
ऎण्णोय मपान्दा मण्णनगी लमदमदा।। २

कविगी ‘मण्णलारुववा अशिवा’ हायवा शैरेण्दा लाण्णद्रवी शण्ण्णेशीबु ङ्णशिं अशावदा फुण्ण पा ङण्णलि। ‘शिण्णवा थराइ’दा मनीण्णतण्ण पाइज्जनिंवा सनागी चेल्लवा मथोरी चरम मेण्णथायवि। कविगी ‘ज्जगोइ ज्जगोइ’ हायवा शैरेण्ददि हौज्जिक्की पुंनि महिंणसि राधा- कृष्ण यण्णदना गोपीशिंणतना शावा ज्जगोइगा चाण्णदण्णरि। पुंनिगी अर्थ लैरज्जुवा, होण्णवा लैतवा मशक्कतु शैथारि। अदुगा ‘अरोयवा रा’ हायवसिदसु पुंनिसि मण्णनि, हिंवा अमसुण्ण शिवा अनीमक राहण्णोक्क यण्णदवा अरेण्णनि, मरमसिना नुण्णण्णइना तुमदुना लैयु हायना करेण्णै। कवि असिगी ‘अहिंगी तण्णन’, ‘थियेटरगी रिपोट’, ‘लोलशिण्णवा थोण्ण’, ‘परिण्ण’, “तृमथण्णवा नुण्णथिल’नचिंवा “शण्ण्णेशी थोरक्को नण्णम पोण्ण्णन शवीगे” हायवा लाइरिक्ता यण्णरिवा शैरेण्णशिं असिसु हौज्जिक्की मरेक महाण्णु यण्णद्रवा, अर्थ थोण्ण्णवा शिवगा हिंणवा थेण्णवा लैत्रवा पुंनिगी मशकशिं येकपा ङण्णनि।

কবি অসিগী "রাজকুমারী অমসুং উচেক মচাশিং" হায়বা অনীশুবা শৈরেং লাইরিক অসিদসু মথক্তা পনজরিবা হীরমসিদা ইবা শৈরেংশিং থেংনৈ। 'ঐ' অমসুং অশিবা' হায়বা শৈরেংদা অশিবা অমনা মমিগুম কবিগী মতুং কোইন-ইনৈ। অশিববু কবিনা তুঙ্কচৈ। অদুবু মুন্না য়েংশিল্লুবদা অশিবা মীদু কবি মশামক ওইরম্বদা নোক্রিংবা পোকই হায়না শৈথারি।

'এনো দোমিনি' কৌবা শৈরেংদা বর ফংলবা অঙাওবশিংনা পৃথিবীসিদা পান্দুনা তোল্প-তারবশিংগী লাইবকপু মখোয়গী খুদুমদা থম্বা উৎলি :

লংলা অমগী মতোন্দা য়ান্দুনা লৈরে
লুপ্তবা লাইবক
মীওইবগী, উচেক রায়গী হৈপাল-লৈপালগী
পুন্মক্কী
ওইরদুনা লৈঙেই মতুম।
লংলাগী মতোন অমদা
পায়রদুনা শান্নরি বর ফংলবা অঙাওবশিংনা।^৩

বর ফংলবা হিংচাবশিংনা পাল্লবা, মখোয়না মমল য়াল্লবা মীওইবগী পুন্সিবু অশিবগী ঈপাক্তা হুহুদুনা শান্ননিংবা মওংদা শান্নবা উরগা কবিনা মথস্মাই শোক্কা নুংঙাইজদে। অদুবু ওসিগী সমাজসিদা ওইরিবা অকিবা ফিবমশিং উরগা অচুশগী মঙালদি কিদুনা লোৎখৈ। সুপ্পগী লোৎপতা নত্তনা হয়েংগী অযুক্তদি অচুশা-ফজবা হায়বদুগী খু নাম ফাওবা লৈররোই হায়না 'কিরবা নুমিৎ কৌবা শৈরেংদা শৈথারি :

হয়েংগী নুমিৎ
নঙনা পোক্কপা মতমদদি
তারল্লরোই ঈগী খুনামশিংদু।
নঙদি
তাউথরগনি মোৎলবা ঈগী ঈচেন্দা
লুপশিল্লগনি নশাদু ঈগী ঈপাক্তা
তুঙ্কচবগী
অকিবগী
অমসুং
তমথিবগী।^৪

তাইবং মীওইবগী পুন্সিনা পুন্সি ওইদ্রবা অশিবা ওইরবা, অমনা অমবু হাংলিবা, অহিংবা লৈবা য়াদ্রবা, বর ফংলবা হিংচাবনা মনীং তম্বা হইনা হুন্না পাল্লিবা অকিবা ফংলবা মতৌসি উরুরগা কবিগী পূরীংদা হেন্ন-হেন্না লাংতরুরি। অসিগুম্বা তমথিরবা ফিবম অসিদগী কনবিনবা কনাবু কৌরুগনি, থাজবা য়াদ্রবা মতমসিদা কনাবু থাজরুদুনা কৌরুনি হায়না 'ঐ'খোয়গী নুমিৎ' শৈরেংদা তেংথারি :

মল্লবা মীওইবগী লাইবক্তা
আশাগী মঙাল চাইথবিনবা
কনাবু কৌগনি
কনাবু থাজগনি মীনা
মীবু থাজবা নত্তনা।^৫

'লানগী উচেক' কৌবা শৈরেংদা ওসিগী মালেম অসি অমনা অমবু তুহংনরি, অকনবশিংনা পাল্লি, হিংচাবশিংনা জয় ওইরি হায়না উৎলি। মালেমসি অহিংগী শম্বুল নীংখায়দুনা অমম্বনা কুপ্পি। মীওইবনা তুম্ন-

তুম্বা চংলি। মিকপ থোক্ত্রি। ফিবমসিদা কবিনা তুংগী মীরোলশিংগীদমক্তা রাজবদু অসুম্বা শৈরেংসিদা ফোঙদোক্লি :

অঙাঙ অমা ইন্নরিবসে ঐখোয়গী ইতুংদা
কয়া হরাগুরিবা মহাক্লা।
ঐখোয়না লান্হোকপ্পগা
কদোমদা চংকনি মহাক্তি ? ৬

কবি অসি নীংবা পুমকায় কায়রবা অমদি নত্তে। থোনা, শীংনবা অমসুং আশাগী সুর অমা 'থরানমিচাক' হায়বা শৈরেংদা তাবা ফংই। লানগী উচেক্কুল্লবা নুপামচা অমদা আশা অমসুং থোনা পীরি। তাইবংগী লীপুন ওইরিবা ওক্তবী, গাঙলবা মৈগী লম্বীনচিংবদু লান্হোকতুনা লাকউ, হয়েংগী অয়ুঝা নুপামচা মহাকপু ওইরি। মহাক্তি হয়েংগী অয়ুঝী নুমিংনি, হৌজিক্কীনা থরানমিচাক্কি হায়না কবিনা লাউরি :

নীপামচা
নহাক্তি হৌজিক থরানমিচাক্কি
অদুগা হয়েংগীনা
অঙনবা অয়ুঝী নুমিংনি।
নোংলৈ-নুংশিং অসিদি ঔহাক্তংগীনি,
নোংলৈ-নুংশিং অসিদা তোংদুনা লাকউ।
নঙবু ওইরিবনি
হয়েংগী অয়ুঝা
নঙ হনখিগনু। ৭

কবি অসিগী অনীশুবা শৈরেং লাইরিক্তা যাওরিবা 'ঐগীদমক', 'মঙলান অমসুং মঙলাঝবা', 'মুমলিংদবশিংগী মুম', 'হয়েংমুক মপোক্কী' নচিংবা শৈরেংশিং অসিসু হৌজিক্কী মীওইবগী পুল্লিগী মশক, পুল্লিগী রাহশোক পীনবা হোংনৈ।

"শন্দ্রেস্বী থোরক্কো নহুম পোঞ্জেন শাবীগে" হায়বা শৈরেং লাইরিক্তা যাওরিবা 'হুইগং' কৌবা শৈরেংসি অর্থ যাওদ্রবা গণতন্ত্র নংত্রগা রাজনীতিরালাশিংগী কা-হেনবা শাজৎ-লীচৎ উৎলি। লাইরিবা তোল্প-তারবা মীচম প্রজাশিংগী পুল্লিনা মুহারাভগুম খা-রাং খঙদনা অরাবনা হাই-হুম্বি। পুল্লিগা লান্হেংনবদা নোংম-নোংমগী ফিবম শোকচিল্লকই। অদুবু লৈবাক্কী মপী-মপা ওইরিবা নিংথোনা দলালদা নুংঙাইনা তুমদুনা লৈ। প্রজাশিংগী খনবিদে। শাউরবা প্রজাশিংগী নিংথোগী মায়োক্তা ঈরাং হৌরবসু কান্নবা ফংদে। নিংথোনা সিফাই নত্রগা পুল্লিগা কৌরগা ফাজিলহল্লি।

মসিবু শৈরেংশিদা অসুম্বা উৎলি :

মমিৎ ঈ কারকই ইনিংথোগী
অদুদগী
য়ান্না থিনা চেখি তেলিফোন্দা
অদুদী ওহাক্তং লৈরগা
তাংখুল ময়াম লাকতুনা
হুইগং থাংলগা চিংখি হুইনাওশিংদুবু। ৮

কবিগী "রাজকুমারী অমসুং উচেক মচাশিং" হায়বা শৈরেং লাইরিক্তা যাওরিবা 'ঐ' অমসুং নিংথো'দা মতমসিগী লৈখা তারবা রাজনীতিগী ফিবম উৎলি। 'ঐ' অমসুং নিংথো' দা কা-হেনবা শক্তি শীজিন্দুনা লৈবাক নিংথোনা প্রজাবু ওং-নৈবা, খোঙনেংনবা উৎলি। প্রজানা রা গাঙগে তৌবদা নিংথোনা য়ানুংদা নুঙ নমশিল্লি,

ৰা ঙাঙহন্দে। প্রজাশিংবু শা-ষণগুম কুন-কুন্দনা লৈহল্লি। মথক্তা নিংখোনা নুং ঙাইনা ফমথে। খজিক্তং লেঙবদা মনমদা শাজেনা কারন চিংই। রাজনীতিরালাশিংনা প্রজাশিংবু শা-ষণগুম নম-হাদুনা শীজিন্ননিংবা মওংদা শীজিন্নবদু কবিনা শৈরেংসিদা য়েক্লি। কবিগী অনীশুবা শৈরেং লাইরিক্তা যাওরিবা 'কোম্লাগী কৈথেন', 'মীত্রং', 'কোনাংগা কৈথেনগা', 'উৎসব'নচিংবা অসি রাজনীতিদা য়ুক্ষম ওইবা শৈরেংশিংনি।

কবিসিগী "রাজকুমারী অমসুং উচেক মচাশিং" হায়বা লাইরিক্তা যাওবা শৈরেং খরদা মণিপুরদা হৌজিক-হৌজিক থোক্লিবা নীংতম লালহৌগী ওইরিবা ঈখেং শীস্থবা, মীশি-মীনাগী দৃশ্যশিং য়েক্লি। 'মণিপুর ১৯৮০-৮৩' হায়বা শৈরেংদা মণিপুরগী লৈরক-লৈকাইশিংদা ঈগী ঈচেল চেনবা, অশিবা হকচাংশিংগী নমথিরবা মনম শন্দোকপা অসিনচিংববু মরীক চুন্না শৈথারি। অদুবু নীংতম লাননা ওইহনবা মীশি-মীনা, ঈগী ঈচেল মরকসিদা অঙাংশিংগী লম্বী মাওথ্বে। মরমসিনা মখোয়সু মমাগীদমক্তা থোনা অমসুং কথোকপগা লোয়ননা ঈগী ঈরোন্সুদা লম্বী থিৰি হায়না নীংওমদবা ফোংদোকই :

অদুনা থিৰি অঙাংশিংনা
চংনবা লম্বী
ঈগী ঈরোন্সুদা
তোইরবা লৈগী মরক্তা
ঈগী ঈচেন্দা;
অদুগা তাউথথিৰম্বি
মমাগী তম্পাক্তগী
থোনা অমসুং
কথোকপগী ঈপাক্তা।^৯

'ইমাগীদমক' কৌবা শৈরেংসিসু নহারোলশিংগী নীংতম লালহৌগা মরী লৈনৈ। মমা লৈবাকীদমক্তা থরায়না পোস্থা ওইথ্ববশিং অসি মজাতিগীদমক্তানি হায়না কবিনা মখোয়গীদমক্তা চাউথোকচৈ। অদুগা 'অমরগী খোঙচং' কৌবা শৈরেংদা কবিনা নীংতম লান্নী অমগী মশকপু অসুন্না য়েক্লি :

মৈ ঈক্লুবা মীওইবগী ঈনা
শেমগং শাগৎলকথি
ঐগী শরু, ঐগী তোংশা, শিংলি-নাউরি;
অমসুং ঐগী মঙ
ঐগী তাইবং।
ঐগী লম্বীদি মৈরিনি, নোংলৈ-নুংশিংনি
ঐগী খোঙচত্তি
লোইদবনি, অসুম চংথিবনি
উচেক মচাশিংগা মঙলান কয়াগা
থরানমিচাকশিংগী ;
ঐদি শিবা নাইদবনি।^{১০}

কবি অসিগী 'নিংখোঁগী মচানুপী অমসুং উচেক মচাশিং' হায়বা শৈরেং অসিসু নহারোল নীংতম লালহৌদা য়ুক্ষম ওই।

কবিগী অনীশুবা শৈরেং লাইরিক্তা যাওরিবা 'হনুবী অমসুং পোস্তর' হায়বা শৈরেংসিদা অনৌবা সিভিলাইজেসন লাকপদা হাল্লগী ত্রেদিশনেল ভেল্যুশিংবু পাম্নরক্তবা উৎলি। কৈথেনগী মচিদা হনুবী অমা ফল্লক্লি। কৈথেল কারকপা- কুল্লকপশিংনা হনুবীসিবু 'চংথ্বে' হায়দুনা থীনা থীনা তৌবি, খোঙপাক্লা কাওশিনবি। অদুবু হনুবীসিদি মচি লেঙদনা, ৰা মচেং অমতা ঙাঙদনা অদুম্বক ফল্লি। সিঞ্চোলিকেল ওইবা শৈরেংনি।

हनूवीना त्रेदिशनेल भेलुशिङ्गी सिञ्चेलनि। कैथेलना अनौवा सिञ्चिलाइजेसनबु पामजना च९नरक्लिवा ङसिङ्गी समाज, अदुगा कैथेल अका-अकुम तौरिवशिङ्गा हौजिक्की मीउइवशिङ्गी सिञ्चेलनि।

'असुम यैथरक्लिवा', 'अरोइवा मङ्ग', 'मथोयगी ममा'नचिङ्गा अनौशुवा शैरेङ्ग लाइरिक्ता याओरिवा शैरेङ्गशिङ्ग असि शुना-शुना चावा फङ्द्रवा, अरावतना मशरुक ओइरवा खुङ्गाशिङ्गी रारवा पुञ्जिबु मीनुङ्गशिगा लोयनना येक्लि।

लेन अमसुङ्ग खुङ्गइ :

कवि इबोमचागी शैरेङ्गशिङ्गी लेनदि असुक- नुमिदाङ्गा हौजिक-हौजिक ङाङ्गन-शरुकिवा अनौवा मणिपुरी लेनना मपूङ्ग ओइ। कवि इबोमचागी शैरेङ्गशिङ्गा बाङ्गा, हिन्दी, इङ्गराजी असिनचिङ्गा लेनगी राइशिङ्ग मताङ्ग चाना-चाना थेङ्गलि। कविसिङ्गी "शन्देशी थोरक्लो नहम पोङ्गेन शारीगे" हायवा लाइरिक्ता याओरिवा टकिङ्ग, होटेल, एञ्चासेडर, इञ्चरभिउ, सिञ्चिलाइजेसन, थियेटर, थर्मोमिटर, राल-क्लोक, बस, हलो, कलेङ्ग, क्कार्ट, आर्ट, द्रामा, फुद-पोलिसि, सिक्कतिन, सिक्क, डिग्री, क्लिनिकेल, पार्क, केलेङ्गर, फ्रिदम ओफ एक्कप्रेसन, फ्रिदम ओफ डिसट्रकसन असिनचिङ्गसि इङ्गराजी राइशिङ्गनि। अदुगा झुइत हाउस, ओफिस, स्कुल, एनो दोमिनि असिनचिङ्गा राइ खरा नङ्गना "राङ्गकुमारी अमसुङ्ग उचेक मचाशिङ्ग" कौवा लाइरिक्तादि इङ्गराजी थेङ्गपगी चाङ्ग यान्ना हञ्चै।

कविसिङ्गी शैरेङ्गशिङ्गा बाङ्गा, संस्कृत, हिन्दी लेन अहञ्चञ्जु चप मान्ना अर्थादा शीङ्गिन्ना राइशिङ्गसु याओरि। खुदमदि कविङ्गी "शन्देशी थोरक्लो नहम पोङ्गेन शारीगे" हायवा लाइरिक्ता याओरिवा मूर्ति, ङ्गान, बुद्ध, यात्रा, समुद्र, पताल, अमरावति, अमृतफल, बिन्दु गोपी, कृष्ण, राधारणि, युग, श्याम, भाव, ब्रोङ्गेन, भुवोन, रनङ्गिङ्ग, उमेश, वीरमणि, ऋषिकेश, राजेस, साहित्य, कविता, मधुमति; अदुगा "राङ्गकुमारी अमसुङ्ग उचेकमचाशिङ्ग" लाइरिक्ता याओरिवा शक्ति, सम्राज्य, जीव, इतिहास, ऋतु, राजकुमार, राजधानी, जयध्वनि, नपुङ्गक, मधुसुदन, जगन्नाथ, मन्दिर, चन्दन, प्रसादि, ब्राम्हाण, पङ्गित, पाङ्गा, श्लोक, यात्रिक असिनचिङ्गसि पनवा याइ।

कवि इबोमचागी शैरेङ्गशिङ्गा शब्दलङ्कारशिङ्गी मरञ्जु अनुप्रास अलङ्कारना हेन्ना लैतेङ्गइ। मसिना कवि असिङ्गी शैरेङ्गशिङ्गी शब्दशिङ्गी फङ्गवा हेनगङ्गहलि। खुदम अमतङ्ग पीरि :

फमथरकइ इथङ्गा नुङ्गङ्गइना।
राना थाङ्गइ ँना
निङ्गथोनि खङ्गदुना।
लेङ्गवा यादे हाइवा यादे
निङ्गथोनिना ँदि।
खरदङ्ग लेङ्गलुवदा
कञ्चरकइ शाङ्गेना नङ्गगन्दा। >>

मथक्की खुदमदा पर्व अमा, अनौ, अमगी ममैदा 'ना' ना लोमदुना मान्हलि, मरिञ्चुवा अमसुङ्ग मङ्गाशुवा पर्व 'दे', 'दि' ना लोमि, अदुगा तरुकशुवा अमसुङ्ग तरेङ्ग शुवा पर्वना 'दा'ना लोमदुना मान्हलि। अनुप्रास अलङ्कारगी लैचननि।

कवि असिङ्गी शैरेङ्गशिङ्ग असि छन्द नाइना इ। मुञ्जुक छन्दना मपूङ्ग ओइ। मात्रागी अकरुवा नियमगी लीपुना चेङ्गना पुन्दुना इवा शैरेङ्गशिङ्गी मशक्ति नते। कवि असिङ्गी शैरेङ्गशिङ्गा अर्थलङ्कारगी लैतेङ्गसु मराङ्ग कायना याओरि। उपमा, रूपकनचिङ्गा अर्थलङ्कारगी फङ्गवा उवा फङ्गइ। कवि इबोमचागी खुङ्गइदा इमेजरीगी मथङ्गदा इमेजरी उतुना शैरेङ्गशिङ्गी चुङ्ग-फीरान शागङ्गलि। रियेलिष्टिक ओइवा, सुरियेलिष्टिक ओइवा इमेजरी कयाना शैरेङ्गशिङ्ग फङ्गना शागङ्गपगी है-शिङ्गसि अतै आधुनिक कविशिङ्गी खुङ्गइदसु थेङ्गनै। अदुबु हायरिवा खुङ्गइ मङ्ग

অসিদা মপূও ওইনা কবি ইবোমচাগী শৈরেংশিং ই। রাইশিং লৈচন চানা লেঙশিন্দুনা শেষ্ণগী ফংসনেল ইমেজরী খরদংগী খুদম পীরি :

- (i) উচেক মচাশিংনা থিনগাইবা হোৎনরি
মখোয়গী পীক্লুবা মচীনা
পাক্লুবা অহীংগী অমম্ববু
শন্দোক্লিবা চহী কয়গী লম্বীদা,^{১২}
- (ii) নোং চুরি
ঙাংশং ঙাংবা নোংগী মরী মরী
তারি
অতিয়াদগী
ঈগী নোং তারি ^{১৩}
- (iii) ঈ পক্লুবা অতিয়গী ময়ায়চবুত্তা
নপ্তুনা লৈরি ঐখোয়গী নুমিং
কংশিল্লবা শদূম ওইনা
মশা খপ্তুনা পাইরি মাগী অকোয়বদা
তাইবং মী লঙজা ওইনা। ^{১৪}
- (iv) তুমিনা হৌরম্বা উ পাসীশিংনা
মী হাৎপদা হালেংদ্রবা
ঈ খৌরাংলবা লান্মী মপৈ ওইখৈ
উরক রারক্কী যুম মচাশিং
মৈগী চীং ওইরদুনা
পোকখায়রক্লে মথং মথং। ^{১৫}
- (v) মমায় লোংলি অতিয়ানা
হু চেল্লবা লৈচিনগী মরুমদা
কৈশুমশঙ ওইরি ঐগী পৃথিবীনা
বন্দীসু ওইরি।
চঙশীল্লক্লি অমম্বা লাইরেম্বীনা
লমচং মোংলবী ইকাইদবীগী শাজত্তা
কোনশিল্লক্লি ঐঙোন্দা চেজেৎনা
চপ্পু হায়রি মমায় থাংগৎলদুনা
মচীনবান্দা মাগী নাই তারিবা। ^{১৬}

কবি ইবোমচাগী শৈরেংশিংদা সিম্বোল অমসুং ফেণ্টাসিগী মচাকশিংসু মরাং কায়না যাওই। কবিগী শৈরেংশিংদা যাওরিবা সিম্বোল খরদং পীরি : কবিগী "শন্দ্রেম্বী থোরক্লে নহম পোঞ্জেন শাবীগে" লাইরিজ্ঞা যাওরিবা 'অশিবগী নিংথৌ', 'অশি লমদম', 'সনাগী চেক্লা', 'শন্দ্রেম্বী', 'পতালগী লৈবাক', 'মমিং নাম্মতা পানবা হিংচাবা', 'নোংখোং পরেং', 'হুইনাও', 'তাংখুল' অমদি "রাজকুমারী অমসুং উচেক মচাশিং" লাইরিজ্ঞা যাওরিবা 'কোম্লাগী কৈথেন', 'খোঙউপ তোংদবা অঙাংশিং', 'নিংথৌ', 'নুমিং', 'অশিবা', 'ঐ', 'রাজকুমার', 'উচেকমচাশিং', 'হনুবী', 'কৈথেল', 'কু', 'ফৌ বোরা' অসিনচিংবসি পনবা যাই।

बारोयशिन :

कवि असिगी खुईदा फेन्टासिगी मचलशिं मरां कायना लैतेवना मङ्ग-हागी मशक अमा शैरेंशिंदा उंलि। तशेवदि, ङसिगी ताईवंपानगी ओइरिवा, थोक्लिवा थोदोक-राथोकशिं, मीओइवगी मशकचिं वसि मुना येंशिंल्लुरवदि मङ्ग-हागी मशक अमा ओइरकपदु कविना उंनवा होंनवनि। सुरियेलिष्टिक्की मंङ्गनि। कविना शीजिन्नरिवा फेन्टासिगी खुदम खरदं पीङ्गुरि : कविगी "शन्धेष्ठी थोरक्लो नहंम पोङ्गेन शावीगे" लाईरिक्ता याओरिवा 'थराईना कप्ला', "शिरवा तुंदा थराईना नोकपा", "कै मकोक पाल्लावा गौतम बुद्ध", 'मशा पाल्लावा मी'; अदुगा "राजकुमारी अमसुं उचेक मचाशिं" लाईरिक्ता याओरिवा 'उचिना मीत्ता कक कक चीकपा', 'उचिना नातेन मखुन्दा चओवा', 'उचिना लैतेंलवी नुपी ओनवा', 'नुमिंन कंशिंल्लावा शदुम ओइवा', 'ईहिं नाहिं तारवी पृथिवी', 'मंङ्ग मचागी महूम', 'राजकुमारी अमगी शल्लां मरक्ता उचेकशिंन मल्लम शावा', "मकोकला हूई मबुक्ला ओक ओइवा जीव', 'ईगी नों चूवा', 'कंलवा ङा अमा अहाओवा अतियादा थराक-थराक यान्दुना लैवा' असिनचिं वसि पनवा याई।

कवि इबोमचाना होजिक्की अर्थ याओद्रवा, लैखा तारवा पुन्नि महिं वु कविना मंङ्ग हाओन्ना उंलि। हिंलिवा पुन्निवु रिियेलिष्टिक ओइना उवा ङल्लक्ते। नुंदा चओदुना येंई, मपानगी शक्त्तम येंनवा पेलक्ते, अदुगा नुंगी ओइवा मशक उंनवा होंनवदा सिंशाल, फेन्टासि, इमेजरीगी पांश्वेवु कविना है-शिंन शीजिन्नरिवा। कवि असिगी शैरेंशिं अयाश्वदा सिंशालिक ओइवदा नकुना सुरियेलिष्टिक ओइ। इमेजिष्टिसु ओइ। मसि कवि असिगी तोप-तोप्ला मशक अमनि।

रिफारेंसेस :

- १। इबोमचा, यूमलेश्वम, (१९९७), शन्धेष्ठी थोरक्लो नहंम पोङ्गेन शावीगे, इम्फाल, लाः १।
- २। इविद., लाः २४।
- ३। इविद., लाः १।
- ४। इविद., लाः ७८।
- ५। इविद., लाः २४।
- ६। इविद., लाः १५।
- ७। इविद., लाः ७४।
- ८। इविद., लाः ७७।
- ९। इबोमचा, यूमलेश्वम, (१९९२), राजकुमारी अमसुं उचेक मचाशिं, इम्फाल, लाः ५७-५४।
- १०। इविद., लाः ५८।
- ११। इविद., लाः २०।
- १२। इविद., लाः ५९।
- १३। इविद., लाः ७५।
- १४। इविद., लाः २७।
- १५। इविद., लाः ७९।
- १६। इविद., लाः ४८।
- १७। C.D., Lewis, (1948), The Poetic Image, London, Janathan Cape.
- १८। Matthews, J.H., (1977), The Imagery of Surrealism, Syracuse, Syracuse University Press.
- १९। Tindall, William York, (1962), The Literary Symbol, Bloomington, Indiana University Press.